

„Edinost“

Iz naša enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12 „
za četrt leta	6 „
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 970.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

1 tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Korespondenčni birô.

Na Dunaju, 27. aprila 1901.

Novinarski shod v Dubrovniku bi se bil imel baviti — po direktivi, ki mu jo je bil dal ob otvoritvi prireditelj dr. Mazzura — le z vprašanji stanovske žurnalističke organizacije ter se ogibati vseh političnih debat. Kakor smo videli, se shod ni ravnal po tem navodilu; politična vprašanja so silila v ospredje in pojavljala so se glasno stara žalostna nasprotja med posamičnimi slovanskimi narodi, ne da bi bilo po rezkih debatah prišlo do kakšnega sporazumljenja, ali vsaj do ublaženja obstoječih diferenc. Seveda ne more nihče pričakovati in zahtevati, da bi se na takem shodu poravnala takó globoka nasprotja, kakor obstojé n. pr. med Srbi in Hrvati, med Poljaki in Rusi. To si je najbrže mislil tudi dr. Mazzura, ko je brezobzirno odklanjal naznanjene kočljive resolucije in predloge ter natanko določil praktični namen in pomen kongresa.

Edina točka programa, ki je služila resnično temu praktičnemu namenu, je bila resolucija in razprava glede ustanovitve slovanske korespondenčne pisarne. Ta točka je stala na programu vseh dosedanjih shodov, kar dokazuje njeno važnost ter je ob enem dokaz za težkočo, ki ovirajo uresničenje lepega načrta. Anyž, Hovorka, Preiss in drugi so povdarjali na shodu, koliko trpi slovanska žurnalistika ob dejstvu, da je prisiljena zajemati poročila iz podjetij, ki Slovonom nikakor niso naklonjena. Že davno je slovansko novinstvo čutilo potrebo, da bi se otreslo odvisnosti od teh kalnih virov, vsaj kar se tiče poročil iz slovanskih krajev.

O stvari se je razpravljalo od shoda do shoda, razpravljalo se je obširno tudi po časopisih, ali praktičnega vspeha te razprave še niso obrodile doslej. Prokop Greg, ki bi bil imel poročati o predmetu in o korakih, ki so se doslej storili, je bil zadržan in Anyž, ki je stopil na njegovo mesto, se je le s kratkimi besedami dotaknil praktične strani vprašanja, to je načina, kakó bi se ideja uresničila. Iz vsega, kar je govoril referent in kar so povedali drugi govorniki na shodu in kar se je razpravljalo v privatnih razgovorih, je govorilo spoznanje o važnosti in nujni potrebi slovanskega korespondenčnega urada, toda na vprašanje, kakó naj se ta urad ustanovi in uredi, ni mogel dati nihče natančnega in poveljnega odgovora.

Vsi korespondenčni uradi, ki zalagajo naše časopise s poročili iz slovanskih in neslovanskih krajev, služijo le posamičnim, Slovonom sovražnim političnim skupinam. Toda vsa ta podjetja so osnovana z ogromnimi denarnimi sredstvi ter uživajo poleg tega različne privilegije od vlade. Gmotni položaj slovanskega novinstva je znan; naravnost nemogoče bi bilo, delati konkurenco takim trdno fundiranim podjetjem. Radi tega pa še ni izključeno, da bi se ustanovila naprava, ki bi ne zahtevala tistih ogromnih žrtev, kakoršnjih slovansko novinstvo ne zmora, a ki bi vendar vsaj deloma ustrezala potrebi. Treba je nekake osrednje točke za slovanske interese, posredovalnice zanesljivih poročil iz slovanskih krajev in slovanskih krogov, takó, da slovansko časopisje ne bo vezano na poročila iz kalnih nasprotnih virov. Nekaj podobnega že obstoji v dunajski »Information«, ki služi interesom Slovanstva, dobiva direktna in zanesljiva poročila iz slovanskih krajev ter jih stavi na razpolago slovanskemu časopisju. Mogoče bi bilo, tako podjetje preustrojiti in razširiti takó, da bi vsaj za skromen začetek služilo tistemu namenu, ki so ga imeli pred oči novinarji na dubrovniškem kongresu. To seveda ni reklama za »Information«. Ho-

teli smo samo pokazati pot, kakó bi se dala ideja slovanskega korespondenčnega urada, ki je celó po tretjem kongresu še zmirom le v povojih, uresničiti brez tistih sredstev, s katerimi slovansko novinstvo ne razpolaga, in vendar na način, ki bi zadostoval vsaj za začetek; kajti do naprave, ki bi konkurirala s kapitalističnimi tujimi podjetji, še ne pridemo takó kmalu.

„La sorte dell'Istria sarà quella del Veneto.“

(Zvršetak.)

Vprašanje, da-li se je dunajska vlada odločila pošteno in resno postopati z Istro, zaključuje dopisnik iz onih dob pred 40 leti: »Bratje Hrvatje na trojedinem saboru, mej tem, ko mi Istrani in kvarnerski otočani protestujemo, kolikor najsvetaneje moremo, proti vsakemu postopanju v našem imenu, kjerkoli in od kogar-koli izven zakonitega sabora trojedne kraljevine naše: v popolni zavesti vašega in našega prava, zatekši se k vam, zaklinjamo vas pri Bogu, ko mi ne moremo, da vi zahtevate odgovor na to vprašanje z onim dostojanstvom in cno odločnostjo, na katero ne bodo mogli, da ne bi odgovorili. Odgovor na to vprašanje ne more biti drugi, nego faktično ujedinjenje naše, a s tem izpolnjenje najbolj vročih, najmočnejih in najsvetejših želja naših.... Vrh tega so se vaši kralji prisegli pri živem Bogu, da vaše dežele ohranijo v celokupnosti, in bodo gledali, da vam se povrne, kar vam je bilo oteto. Kralju vašemu je torej sveta dolžnost zahtevati od cesarja avstrijskega tudi do zadnje pedit zemlje naše in vaše. Ali vaš kralj je ob enem cesar avstrijski. Tem bolje; njemu ne bo nikaka škoda, a vam se s pravico pomiri rodoljubno srce, a o tem ne zaboli nikogar ni glava. Saj, ko ste iz sijajne hiše Habsburgov izvolili svojega kralja, ste menda tudi vi nekaj mislili, ste menda imeli pred oči kako korist; menda mu niste le za to okitili glave se svojo krono, da bo on z vami samo močnejši, a vi žnjim čim slabši. Take pogodbe se vsaj ne sklepajo nikjer na svetu.«

Tako so pred 40 leti mislili in občutili v istrskih patrijotičkih krogih. Klie hrvatskega sabora je našel v Istri odmeva, a klie Istre je našel odmeva v saboru. Od leta 1861. do 1867. je hrvatski odbor storil vse, kar je mogel, za slobodo in jedinstvo Hrvatske. Na to so došli dogodki od leta 1866., a za njim zlousodni in nesrečni duvalizem, ki je preprečil napore rodoljubov, dovel nove ljudi, ustvaril nov položaj. Duvalizem je bil grozen udarec za aspiracije Hrvatov. Njihova borba se je zasukala v drugo smer. V sami Dalmaciji, ki je tudi po duvalističskih zakonih integralen del Hrvatske, se je bolj, nego na jedinstvo, jelo misliti na pohrvačenje uradov in šol, na pohrvačenje javnega življenja sploh. Istotako tudi v Istri. Mesto da bi iskali jedinstvo, ki bi po sebi ponarodilo šole in urade ter javno življenje, se s postopnim ponarodovanjem gladi pot jedinstvu. Zastoj bi bilo, ako bi hoteli preiskovati sedaj, ali je ta promenjena taktika, usiljena po okolnostih, dobra ali zgrešena. Jedno se mora priznati, in to je, da je s postopnim pohrvačenjem javnega življenja, da s postopnim prisvajanjem šol, občin, uradov, poslanskih mest, ter s snovanjem društev, z novinami, onemogočena izvedba programa: »La sorte dell'Istria sarà quella del Veneto!«

Naj delajo Italijani, kar hočejo; naj bodo nasilni in krivični, kolikor hočejo; naj bodo protežirani od Dunaja, od Berlina, od Rima; naj razpolagajo z denarjem in oblastmi: narod naš se je, hvala Bogu, zavedel, da se

more reči s popolnim zaupanjem: Usoda Istre ne bo ista Benetk!

Da, bodočnost Istre je s Hrvatsko. Za sedaj je največje zlo, da se v Zagrebu ne zavedajo svoje naloge tako, kakor so se pred štiridesetimi leti. Vsakako pa je bilo vredno, predočiti mlaji generaciji misli, ki so napolnjevale istrske rodoljube v tistih časih. Priznajmo: vsi Hrvatje smo preveč ostareli. Pred štiridesetimi leti smogovorili z zanosom mladosti. Danes mislimo, da nam tega ne treba in si domišljamo, da smo modreji na ta način. To je fatalna pogreška. Poklie mladine nismo še izvršili. Zato nam tudi danes treba še tistega zanosa, ki je odlikoval ilirske preporoditelje in razgrevale istrske dopise v »Pozoru«.

Dinko Politeo.

Aneksija Mongolije.

(Dalje.)

Kan v Tušetu je kar prepovedal napravo rudnikov zlata. Gospod G... je predložil svojo avtorizacijo od vlade v Peking in je nadaljeval s svojimi deli. Kan, razjarjen do skrajnega, je prepovedal svojim podanikom prodajanje živil in drv za kurjavo nameščenecem rudnikov. Gospod G... se je pritožil, kakor dogovorjeno, pri konzulu. Ta poslednji se je pritožil pri »Mandžu-Ambanu«, kitajskem guvernerju, kateri ni vedel o ničemer, ki pa je zastopal avtoriteto pekingске avtorizacije. Na to je kan sklicel veliki »kuriltaj«, zbor visokega mongoliškega plemstva. Prva seja je bila viharina, prvi sklep je bil, da je takoj mobilizovati mongoliško vojsko v varstvo lastnine kanove nasproti ruskim zahtevam.

Prišel je veliki trenotek. Ruski konzul, dobro pripravljen za svojo veliko nalogo — od srečne rešitve te naloge je bila zavisna vojna ali mir, dá, celó morda tudi veličina ali pa oslabiljenje njegove domovine — se je podal v »kuriltaj« in je tam govoril razjarjenim knezom. Razložil jim je v njih materinem jeziku, kako da ni car kriv na zmešnjavi, ampak cesar Mandžu. Car je verjel hoangti-u, ki se je kazal absolutnega gospodarja Mongolije in zato se je do njega obrnil v stvari rudnikov. Car ni torej nikdar postopal proti volji kanovi, spoznava tudi svojo zmoto, katere odgovorni provzročitelj pa je hoangti. Ta novi dokaz brezobzirnosti tega poslednjega da je jako obžalovati, ker je povsem primeren kitajski politiki izsesavanja. Ravno po napravi rudnikov da je hotel car prinesiti bogatstvo v deželo; trgovina z Rusi da bogati Mongole, dočim je trgovina s Kitajci cela plemena do kože zarubila Kitajcem. Nesreča kanom da prihaja torej od Kitaja, ne pa od carja. Ako bi ta poslednji zasnoval rudnike zlata, morala bi se povzdigniti blaginja; oni, kani sami, pa ne bi mogli izkoriščati plasti zlata, ko vendar vsi potrebni stroji prihajajo iz Rusije. Vrh tega da jim more predložiti načrt za veliko železnico, po kateri bi vsa trgovina severnega Kitaja šla skozi njihove (Mongolov) roke.

Vse to je bilo resnično. In stotisoč rubljev, razdeljenih kakor darilo, so popolnoma zlomili led. Kani so prekleicali ukaz za mobilizacijo; in ker je v isti čas navstal spretno uprizorjen strah pred kitajskimi nacijonalisti, so mogle proti koneu aprila 4 stotnije kozakov, že pripravljene v Kjahta, ob veselju prebivalstva prikorakati v Urgo.

S tem je bila stvar pridobljena v načelu. Nadaljnje izvedenje načrta pa je dalo še lepša spričevala o bistroumnosti voditeljev ruske politike. Pred vsem bi železnica Kjahta-Kalganer se svojimi brzjavami — ob homati-

jah, ki se, kar je čudno, začenjajo ravno tu — mogla služiti kakor zakulisje velikega ruskega podjetja. Resničnega razmerja med Rusijo in Kitajem niso na lieu mesta nikdar smatrali kakor sovražno. Prijateljske proklamacije Grodekova so izražale le čustvovanje ljudstva. Na to so mogli preko dežele, ki ni bila več motjena po nikakih nespornostih, prevažati gorostasne množine srebra — od avgusta do februarja srebra v šibicah za več nego dvajset milijonov rubljev, od katerega je le malenkosten del (morda en milijon) ostal v Urgi, s katerim so poplačali napravo utrdb, ki uvrščajo Urgo med rusko-azijaska utrjena mesta. Stalna garnizija šteje en polk pehote, štiri stotnije kozakov in tri baterije. Vse ostalo srebro je izginilo proti jugu. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 27. aprila 1901.

Iz Dalmacije prihaja žalostna vest, ki gotovo napravi mučen utis na ogromno večino prebivalstva v deželi. Imenovanje mitropolita za Dalmacijo je izvršeno in vprašanje, ki že toliko časa drži duhove v napetosti, rešeno najneugodnejše. Metropolitom je imenovan dr. Mate Dvornik, kanonik stolne cerkve v Spljetu, a škofom adlatusom pa glasoviti Borzatti. Reški »Novi list« pravi, da so se Hrvatje — torej skoro vse prebivalstvo — najbolj bali ravno teh dveh kandidatur med vsemi drugimi.

Potem pa se še izvestni krogi čudijo in se zgražajo, ako je med Slovani ljudi, ki hrepeneče obračajo svoje oči do sv. Cirila in Metoda!

O položaju. Včeraj popoldne so se zopet sešli zasopniki češkega veleposelstva, poljskega »kola« in katoliškega centra na zapupne pogovore, katerih se je udeležil tudi predsednik zbornice, grof Vetter. Posvetovanje je veljalo v prvi vrsti napadom Vsenemcev na katoliško cerkev. Posvetovanja so imela menda ta vspeh, da so imenovali odsek, kateremu je naloga, da stopi v pogajanja tudi z drugimi strankami zbornice v ta namen, da bi se pridružile tej akciji. »Politik« meni, da bo vspeh teh pogajanj z levico vplival na nadaljno akcijo.

Mnogo pozornosti je bilo obrneno te dni posvetovanjem načelnikov klubov radi delavnega programa. Čehi so privolili v toliko, da se opusti prvo čitanje predlog o vodnih cestah in lokalnih železnicah, tako, da bo drugo čitanje investicijske predloge moglo slediti neposredno po drugem čitanju predloge o žganju. Dalje pa se Čehi niso hoteli vezati, zlasti ne glede razprave o proračunu. — Ministerski predsednik je izjavil na včerajšnjem posvetovanju, da bo državni zbor zasedal tudi med zasedanjem delegacij, ki se snidejo okoli 20. maja. Deželni zbori pa se skličejo nekako sredi meseca junija in potem na jesen in se državni zbor ne skliče na pozno jesen. Zato je predlagal 6-mesečen proračunski provizorij. Nadalje je naznanil, da vlada pripravlja reformo tiskovnega zakona, glede objektivnega postopanja, popravkov in kolportaze. — Posvetovanje so zaključili, ne da bi bili storili kakov sklep.

Državni zbor. (Zbornica poslancev.) V včerajšnji seji poslanske zbornice so razpravljali o nujnem predlogu posl. Klofača ki zahteva, da se osnuje poseben odsek 37 členov, kateremu nalaga preiskovati slučaje grdega ravnanja častnikov z vojaki. Klofač je utemeljeval svoj predlog najprej češki in potem nemški.

Posl. Herold je izjavil v imenu Mladochahov, da bodo glasovali za nujnost. Na

predlog posl. Fresla so prekinili sejo do prihoda ministra za deželno brambo. Seja se je nadaljevala ob 2. in pol uri pop. Minister za domobranstvo, grof Welsersheimb, je opravičeval vojno upravo ter trdil, da so vesti o grdem ravnanju z vojniki večinoma pretirane. Nato je govoril še Mladočeh Hofica, ki je rekel, da njegova stranka zahteva, naj se razjasni slučaj Zilak in naj se krivci kaznujejo. Slednjič sta govorila še govornika Holansky contra in Daszynski pro. O glasovanju je bila nujnost Klofačevega predloga odklonjena. Posl. Šusteršič je zahteval, naj se izvoli poseben odsek za izreko graje posl. Steinu, ker je njega, Šusteršiča, obdolžil nepoštenih manipulacij s Tomaževim žlindro.

Potem so nadaljevali podrobno razpravo o noveli k pristojbinskemu zakonu.

Pred koncem seje je ministerski predsednik Körber predložil zakonski načrt o gradnji plovnihih kanalov ter je istega pojašnjeval v dolgem govoru. Omenil je mej drugim, da bodo stroški za gradnjo mnogo večji, nego se je pričakovalo početkom ter da so proračunjeni na 750 milijonov kron. Razven tega da bodo kanali prva leta, radi velikih vzdrževalnih stroškov, izkazovali precejšen primanjkljaj, kateri je tudi že stavljen v proračun. Zaključil je svoj govor z željo, da bi novi projekti povspešili narodni mir.

Prihodnja seja bo v torek.

Važne vesti iz Hrvatske. Stranka prava se je odločila za akcijo za združenje vseh opozicijskih strank: stranke prava, čiste stranke prava in neodvisne stranke. V ta namen je že priobčila poziv do imenovanih strank. Svoj korak utemeljuje z nujno potrebo, da se na zlošno delo združi vsa inteligencija domovine. V pozivu podaja tudi konkretne predloge za tako združenje. V slučaju, da se opozicijski klubi zedinijo, kakor nasvetovano, naj se poslanci zedinijo in konstituirajo v središnji klub, naj izdelajo statut, naj se pomnože z izvensaborskimi člani in naj izvedejo jedinstvo opozicije.

Stranka prava se je ob enem obrnila tudi do predsednika koalirane opozicije dra. Šandora Bresztyenskega s prošnjo, naj on — ki je od vseh spoštovan zbog njegovega takta — izkoristi to spoštovanje s tem, da se prvi izjavi o nameri stranke prava. Zajedno obvešča stranka prava odstopivše odlične člene svoje, dra. Ružiča, barona Rukavino in dra. Borošo, da bi jih z radostjo in ljubeznijo rada vzela zopet v svojo sredo; če pa se ne mislijo odzvati temu pozivu, jih prosi, naj motivirajo javno, zakaj hočejo še nadalje ostati ob strani?!

Tržaške vesti.

Zadušnica za hrvatska mučenika Zrinskega in Frankopana. V torek dne 20. aprila t. l. bo dvestointrideset let, ko sti pod mečem v Dunajskem novem mestu pali glavi hrvatskih mučnikov Zrinskega in Frankopana. Tega dne ob 10. in pol uri predpoludne se bo v cerkvi sv. Antona novega pri oltarju sv. Križa darovala sv. zadušnica, na katero so vabljeni ne le vsi hrvatski rodoljubi tržaški, ampak je želeli, da bi bili zasopani tržaški Slovani sploh, sosebno pa Slovenci kakor najbližji bratje Hrvatov.

Mestni svet tržaški. Sinoči je imel mestni svet tržaški pod predsedstvom župana svojo X. javno sejo. Vlado je zastopal nam. svetnik pl. Jettmar.

Mestni svet je pooblastil župana, da posreduje pri namestniku radi razpisu občinskih volitev za izpraznjena mesta treh občinskih svetovalcev.

Prečitali so dopis avstrijskega Lloyda, v katerem pravi, da stori, kakor do sedaj, vse mogoče v korist domačih delavcev.

Sprejeli so nadalje predlog mestne delegacije, da se mestni uradniki po dovršenem 40-letnem službovanju postavijo v pokoj; istotako je bil sprejet dodatni predlog, da se tudi uradniki, ki so dosegli 70 leto svoje dobe, postavijo v pokoj.

Mestni delegaciji so naložili, da prestudira vprašanje popolne regulacije pokojnine. Odobrili so se izdatki 19.435 K in dovolil izredni kredit 7352 K za dela v bolnišnici pri Sv. M. M. Zgornji. Sprejeli so proračun ubožnice in delavnice za zapuščeno mladino. Svet. Dollenz je priporočal, naj bi se v ubožnici ločili navadni reveži od onih, ki so bili nekdanj imoviti, a so obubožali. Dr. Venezian se je protivil temu, mené, da mej ubogimi a ubogimi ni mogoče nikako

razlikovanje. Župan je obljubil na to, da Dollenčev nasvet na vsaki način sporoči upravnistvu ubožnice.

Brez debate so sprejeli potem še nekatere predloge šolskega odseka glede nove ljudske šole v ulici Parini in ustanovitve novega učnega mesta na mestni realki. Javno sejo so zaključili ob 8. uri in pol zvečer. Sledila je tajna seja, v kateri so se izvršila nekatera imenovanja.

Krščanski resnicoljubi. Glasilo poznanih laških duhovnikov »L'Avvenire« trdi — govore o dogodkih v Rojanu — z železnim čelom in licem, da Slovence v Rojanu se ta zadnja leta ni dogodila prav nobena krivica! Kdor more tako tajiti stvari, ki so se dogodile pred očmi nas vseh, ta ima pač lice, ki ne pozna rudečice srama. In če je to lice duhovnika, potem je to še tisočkrat žalostnejše.

A da čitatelji popolnoma spoznajo to železno čelo, naj doslovno navedemo tu, kar piše o prestopu Rojancev v grško katoliški obred s slovenskim bogoslužnim jezikom:

»V kolikor čujemo, so s početkom namenjali pristopiti cerkvi unijatov (katolikov); a videči neumljivi vspeh Rimanjcev, so menili, da store bolje, ako store korak dalje in se popolnoma ločijo od prave cerkve.«

Take laži, tako obrekovanje, tako brezsrčno falzificiranje notoričnih stvari se obsoja samo po sebi in bi menili, da bi vsi pošteni duhovniki v interesu ugleda svojega stanu morali manifestirati na glasen način, da takih lažnikov ne pripoznavajo za svoje glasnike! Takemu lažniku bi človek kar plnil v obraz!

Ako »Avvenire« ne more umeti vspeha Rimanjcev, potem je povedal le, da ne ume tudi organizacije katoliške cerkve po nje oddelkih: jednako svetih, jednako pravih in jednako pripoznanih in čuvanih od rimskih papežev.

»Avvenire« se je — to se umeje — zaletel tudi v naš list. V takih slučajih je pa že tako navada, da glasilo poznanih laških duhovnikov igra imenitno ulogo — denuncijanta. Imenuje nas — panslaviste. Revše, šema — ali ne ve, da so minoli tisti časi, ko so take pobožne denuncijacije koga spravljale iz ravnotežja?! Na to se zaleta v tiste poštene duhovnike naše, ki mu nočejo slediti v italijanski paganism. Kateri duhovnik — katoliški, da ne rečemo, slovenski — bi mogel hoditi z njimi, ki so zasramovali naš narod, ko je molil očenaš v slovenskem jeziku in ki so tško divjo gonjo uprizarili proti slovenskim propovedim, procesijam, bratovščinam in zastavam in ki tožijo svojega škofa v Rim samo zaradi tega, ker se noče popolnoma pokoriti idejam znanega sladkozavitega kanonika in njegovih trvišev: vrlih sobojevnikov krivoverskega »Prim. lista«

Nam je znano, da hodi v Rojan stalna četa italijanskih duhovnikov, ki se zbirajo okoli tržaških Židov in ki, po izjavi »Avantija«, so dobivali podpore od »Lega Nazionale«. In vemo, da so ravno ti dajali potuho in nauke župniku Jurizzi za postopanje, ki je dovelo do dogodkov v Rojanu. Jasno so kazali svoj namen, da bi spravili nekatere prvake našev pravoslavje, ostale vernike pa da bi izbegali in popolnoma poitalijančili. Pa ni slo. Slovani imajo pač preveliko moč v tem, da bivajo v dveh odlomkih katoliške cerkve: v zapadnem in istočnem. K temu je vzročna katoliška cerkev — narodna cerkev Slovanov. Zato javkajo še sedaj, ker tržaški Slovenci nočejo v pravoslavje! Taki so pastirji v latinski tržaški cerkvi!

»Slovenec«. Danes došli nam »Slovenec« nas opozarja na malo netočnost, katero smo baje zakrivali ob prijavi prevoda »Piccolovega« članka »Kako se fabricirajo razkoli?«. Mi smo že takrat, ko smo obljubili prevod, omenili, da ta članek priobčimo le radi tega, da opozorimo naše nasprotnike unijatskega gibanja, kako naši narodni nasprotniki sodijo o unijatskem gibanju. Naš namen ni bil, da bi polemizirali meritorično s »Piccolovimi« trditvami, temveč ponavljamo: podati smo hoteli sodbo naših narodnih nasprotnikov o tem vprašanju, iz katere sodbe moremo erpiti mi za nas koristne nauke. Ako bi bil »Slovenec«, oziroma njegov tržaški dopisnik upošteval to, pa smo prepričani, da ne bi bil staknil one netočnosti, ker — sodé stvar s tega stališča, to nam prizna gotovo tudi »Slovenec« — nima izpuščeni odstavek nikake važnosti. Da pa ne bo gospoda pri »Slovenec« mislila, da je zgoraj rečeno

sama sofisterija in da smo mi res namenoma, iz kakoršnekolik oportunitete izpustili oni odstavek, evo ga po »Slovenec«:

»In kot krono tem dejstvom še dve vesti. Na čelu podpisancev (ki so namreč javili prestop iz lat. obreda) stojita odgovorni urednik in administrator nekega slovenskega lista, ki je glasilo slovenskega političnega društva za Primorje: uloga sama je sestavljena na pripravljenih in razdeljenih hektografranih listih, zgovorna okolnost, ki kaže organizacijo, od koder izhaja.«

Mi smo že povdarjali, da nas prav nič ne ženira, da sta naš odgovorni urednik in administrator izstopila iz latinskega obreda na slovenski obred — ker to je le logična posledica našega nastopanja v listu, da torej nimamo nikakega razloga, da bi potajevali ta fakt. Istotako nas ne ženira priznati, da je uloga sestavljena na hektografranih listih ter se nam še celo dozdeva, da cirkulirajo celo že taki tiskani listi. Da-li je stvar organizirana?

To ve — nekdo — gotovo mnogo bolje, nego uredn. našega lista. Sklicevanje na dejstvo, da je tudi »Piccolo« pribil, da stojita na čelu podpisancev odgovorni urednik in administrator našega lista, (kar pa je deloma zlagano) je smešno, ker je te dve imeni najprej navedel »Slovenec« v notici, katero smo mi ponatisnili, in šele iz našega lista je posnel »Piccolo« to stvar, katera nam baje, po »Slovenčevih« besedah, ne more biti prijetna.

Slednjič sili nam še vprašanje: zakaj je »Slovenec« izmed vseh podpisancev — med katerimi je mnogo uglednih mož — v svoji veliki lojalnosti navedel samo in jedino le omenjena dva naša uslužbenca in nobenega drugega?! Katera je bila tendenca temu početju?! To je vprašanje, ki nas je prisililo v prvi vrsti, da smo napisali odgovor na dotično notico »Slovenčevu«. Sicer pa mi nikakor ne prikrivamo, da se toliko ogrevamo za unijatsko vprašanje, kar vidimo v njem tudi pot do narodnega in gospodarskega odrešenja. Trezni mislec pa prav lahko spozna, da nudi unijatsvo poleg narodnih tudi velikanskih verskih koristi.

Prosimo! V »Slovenec« čitamo, da radi notice »Slovenčeve« o dogodkih v Rojanu, »Edinost« **proganja osebe**, ki niso nič zakrivil. Na to obdolženje ne bomo molčali. Apelujemo torej na poštenje in pravicoljubje uredništva »Slovenčevega«, da nam odgovori: **kdo je bil osebno proganjan, kdo je proganjal, in kakim načinom se je vršilo osebno proganjanje?**

Prejeli smo in objavljamo:

Slavno uredništvo!

V številki 90. Vašega cenjenega lista z 20. t. m. stoji natisneno v notici »Razprava proti Andreju Gaberščeku« to le: Priča Vodopivec se je na to nepoklican umešal v razpravo, trdč, da mu je priča Hrovatin nekaj povedal«.

To ne odgovarja resnici, kajti resnica je le, da sem med Hrovatinovim pričevanjem zato govoril, ker me je državni pravnik k temu pozval. Prosem Vas torej, da blagovolite vsprejeti ta kratek popravek v svoj cenjeni list »Edinost«.

V Gorici, 26. apr. 1901.

S spoštovanjem

Fr. Vodopivec.

Izjava. Podpisani, kakor poročevalce lista »Edinost« na Gregorčič-Gaberščekovi razpravi, izjavljam sledeče:

Moje poročilo je bilo sestavljeno vestno in resnično, tako, da z vso gotovostjo vzdržujem, kar je bilo objavljeno. Došli popravki, kakor tudi oni, ki eventualno še pridejo, ne morejo ničesar popraviti, pa naj še tako fingirajo neko zgrajanje nad »lažnjivostjo« »Edinosti«. Ako ni komu prav, da sem zapisal, **kar je bilo govorjeno**, in ne narobe — kakor je morda v navadi pri raznih listih, izjavljam, da jaz ne morem pomagati — ker fakta so in ostanejo fakta!

Na nizko in podlo podtikanje »Primorskega lista« in drugih sličnih listov — kakor da je bilo poročilo najeto ali morda celo plačano iz Gorice — ne odgovarjam, ker je pač stvari na svetu, ki so tako nizke, da človek ne more do njih, ako noče ponižati samega sebe.

Resnica je ena in to sem beležil v omenjenem poročilu — zato ponavljam, da laže in zavija oni, ki mojemu poročilu podtika lažnjivost!

V Trstu, 27. apr. 1901.

Frau Kravos.

Nizko je zlezel! Bilo je časov, ko je bil »Indipendente« tudi od njega političnih nasprotnikov spoštovan list. Vedno irredentistiški ali — resen list. V tistih časih ni posezal po maločastnih sredstvih, kakoršnjih se n. pr. le kakov »Piccolo« ne sramuje; ni se spuščal v nižave podlosti, in tedaj ni tiral grde spekulacije s poživljenimi instinkti zanemarjenih mas. To je bilo tedaj, ko je bil »Indipendente« še resen list, lojalen in odkrit boritelj za svoje cilje, ko smo ga tudi mi, njega nasprotniki, čitali z zanimanjem, ga pobijali, ali vendar — spoštovali. To je bilo nekdanj. Ti časi so minoli. »Indipendente« je stopil z višine dostojnosti in resnosti ter je polagoma zlezel tako nizko, da dela sedaj konkurenco »Piccolu« v — mlaki.

Zlasti je začel tudi »Indipendente« propovedovati tisto nizko, v svojih oblikah toli odurno gonjo proti našim kmetom in kmetičam. Najprvo zahteva, naj bi naše ljudi kar proganjali ob nedeljah iz-pred cerkve sv. Antona novega ter zasramuje to ljudstvo, da onesnaža tisto mesto, tako, da dostojen meščan niti ne more več tam mimo. — Potem zahteva, naj se našim ljudem prepove prodajanje raznih izdelkov — sosebno orodja za kmetijstvo, in tacega, ki ga tudi meščani neobhodno potrebujejo za obdelovanje »kampanj«; slednjič zahteva, naj se prodajalke nogavic in drugih stvari na trgu Nuova kar izženejo iz Trsta in pravi, da imajo tiste prodajalke — kako nizko, kako podlo! — obraze coprnice!! In potem jih denuncira v svojem nizkem mišljenju, da so se te ženske o ljudskem štetju zapisale za Slovence in da so bile še tako brezobrazne, da so izjavile, da one kupčujejo se Slovani! Pozivlja torej mestni magistrat na nizko in brutalno maščevanje: naj pošlje v njihovo domovino te coprnice, ki se »svojimi obrazi in svojo govorico« onesnažajo oni trg!

Takov je postal, tako nizko je zlezel »Indipendente«, ki je bil nekdanj — resen list. Nekdanj smo ga spoštovali kakor poštenega nasprotnika, danes se nam — gnusi, ker je pozabil, da tudi stvar sama, za katero se rabijo nizka sredstva, mora biti neznansko nizka!

Vprašanje pa ostaja še vedno, kdo bolj onesnaža lice mesta: ali naši pošteni ljudje, ki na domačih tleh prodajajo svoje poštene pridelke na neprecenljivo korist meščanov, in zlasti manje imovitih krogov — ali pa tiste odurne prikazni s tistimi propadlimi in sumljivimi fizionomijami, ki v tropah lazijo po naših ulicah s eulami na rami in iščejo, kje bi potrebnemu domačinu — brez razlike, ali je Slovenec, ali Italijan — odgriznili kos kruha!!

Iz Rocola nam pišejo: Vsaka vas, vsaki okraj v okolici ima po eno ali tudi po več

pevskih društev, čitalnice, konsumna društva itd., le Rocol, nekdanj tako cvetoč okraj, nima ničesar narodnega, s čemer bi se ponašal, nima nobene trdajave nasproti širšemu se poitalijančevanju, ampak je prepuščen sam sebi. Takaj so sicer dve društveni krčmi, a žalibog sti obe v eikorijskih rokah.

Vprašam: Kdo je kriv temu?

Krivi so Rocolčani sami, krive so razmere a kriva je pri tem tudi tržaška inteligenca s svojimi društvi vred, ki se tako malo zanima za ta okraj. Tržaški Slovenci poznajo sicer Rocol kakor okraj, kjer se dobiva dobra kapljica, ali kaj je z narodnostjo v tem okraju, to jim ni mar. Za volitve se že potrudijo malo bolj, tu in tam se prireja kaka veselica na kateri se govore lepe besede o »slovanski vzajemnosti« ali — dejanje noče slediti. Ko so minole volitve, ko je veselica za nami, se nikdo več ne zmeni za ta zanemarjeni okraj, kakor da je kje tam doli v Afriki. Nekateri ga smatrajo celo že zgubljenim.

Da ne bode pa kdo mislil, da mečem krivdo le na tržaško inteligenco, moram pojasniti tudi rocolske razmere. Večina prebivalcev je delavcev, ki imajo sicer lastno hišico in vrt, ali par njiv, od katerih pa ne morejo rediti družine. Ker večina njih hodijo na delo k Italijanom, je naravno, da so obvezani na svoje gospodarje, drugi postavljajo socialisti in le malo je med temi zavednih narodnjakov. Kmetje so večinoma nezavedni. Ali te bi mogli spraviti na pravo pot, ako bi imeli pravih voditeljev. Veleposesnikov pri nas ni in tudi inteligenca primanjkuje. Torej dva glavna faktorja za narodno prosveto.

Pevskih moči bi bilo tukaj za dve društvi in ljudje bi tudi kaj radi pristopili k pevskemu društvu; saj so me celo nekteri prosili naj pripomorem kaj k temu. Ta misel je že tako dozorela, da je bil po zadnjih volit-

vah že napovedan ustavni shod, le pevovodje je še manjkalo udobiti. A zastoj so rocolski rodoljubi tekali od enega do drugega; nobeden ni hotel sprejeti te naloge v našem zapuščenem okraju.

In vendar treba kaj storiti. Rodoljubjevoditelji v Trstu — razmišljajte! Mnogokaj ste rešili zadnja leta, kar se je videlo zgubljeno, morda jo pogodite tudi za naš Rocol!

Kako se plačuje stanarina? Pri mi-zarju Josipu Hermanskemu, v ulici S. Marco št. 25, je stanoval 27-letni Anton Z. Ker pa ta nikakor ni mislil na plačevanje stanarine, odpovedal mu je Hermansky stanovanje. Z. ga je najprej prosil, naj ga obdrži še nekoliko časa, ali ko je videl, da mu vse nje-gove prošnje ne pomagajo, sklenil je mašče-vati se nad H. Predvčeraj je prišel Z. k Hermanskemu ter ga je vprašal še enkrat, da-li mora jeres izseliti se; na kar je ta od-govoril, da se to ne da spremeniti. Na to je Z., razjucen, pograbil sekirico ter mahnil proti obrazu Hermanskega. Na srečo se je Hermansky še pravočasno izognil, tako, da mu je sekirica le nekoliko ranila zgornjo ustnico. Z. je po storjenem činu zbežal.

V pojasnilo. V večerajšnji zahvali »di-jaskemu podporbnemu društvu« za po-željenje podpore je po pomoti izostalo, da je obdarje-nec iz Rojana. Zdi se nam potrebno, to konstatirati, ker je tu več znanih mož istega imena in bi lahko nastale kake pomote.

Lov na dva izgnanca. Včeraj zjutraj je naletel inspektor stražarjev Knapfele v ulici Nuova na izgnanca Karola Smerdu in Ivana Malusa, ki pa sta takoj, čim sta za-gledala inspektorja, pokazala pete ter bežala na različne strani. Inspektor je udril za Smerdu-tom, a ta je zbežal na »rudeči trg« in dospel do kanala je skočil v jedno ita-lijanskih ladij, od kjer se je norčeval iz in-spektorja ter mu klical, naj gre k italijan-skemu konzulu po dovoljenje, ako hoče priti ponj na laško ladijo. V tem se je prikazal lastnik ladije, ki je dovolil inspektorju stopiti na ladijo. V tem pa je Smerdu skočil v bližnji čoln ter odveslal na drugo stran. Na to je inspektor z nekajimi redarji stopil v drug čoln ter ulovil izgnanca, ravno ko je hotel stopiti na kopno. Pozneje je ulovil in-spektor tudi Malusa.

Zadušila se z mesom. Včeraj zjutraj je starka Marija Krekič jedla meso, ki so jej je prinesli sorodniki v bolnišnico. Ker pa je re-vica brez zob, je morala požirati skoraj cele kose mesa in jej je jeden kos ostal v grlu, ki jo je zadušil.

Žalostni nasledki igre. Sinoči so pri-vedli v tukajšnjo mestno bolnišnico 9-letnega Paskvala Bettinija iz Spljeta, kateri je isto-tam minolega tedna ponesrečil, igraje se s kapsulo. Tolkel je s kamenjem po kapsuli, vsled česar se je ista razstrelila ter odnesla dedku dva prsta na roki in mu tako nevarno ranila oko, da bo isto gotovo zgubljeno.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 15.0, ob 2. uri popoldne 18.8 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 754.2 — Danes plima ob 3.29 predp. in ob 6.19 pop.; oseka ob 11.3 predpoludne in ob — popoldne.

Iz pevskega društva »Kolo«. Podpi-sani odbor naznanja gospicam pevkam, da se s prihodnjo nedeljo dne 28. t. m. obnavadni uri prično pevске paje za mešani zbor. Gos-pice pevke so naprosene, na redno zahaja-nje h pevskim vajam ker se bliža dan slav-nosti razvija zastave. Sprejemajo se tudi nove pevke in peveci.

O D B O R

pev. društva »Kolo«.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu vabi na III. redni občni zbor, ki bo jutri v nedeljo dne 28. t. m. ob 4. in pol uri popoldne v prostorih »Tržaškega podporbnega in bralnega društva« (ulica Stadion št. 19). Dnevni red: 1. Pozdrav in nagovor predsednice. 2. Poro-čilo tajnice. 2. Poročilo blagajničarice. 4. Po-ročilo voditeljice notranje uprave. 5. Razni predlogi in nasveti. Po občnem zboru se bo vršila veselica s petjem, deklamacijo in igro. Vstopnina na veselico 40 stotink.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

O d b o r.

»Gospodarsko društvo v Šklednju, re-gistrovana zadruga z neomejeno zvezo« bo imelo v nedeljo, dne 12. maja t. l. svoj redni občni zbor ob 11. uri zjutraj v dvo-rani gospe Marije Sanein Čemot. — Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Razni predlogi in nasveti. Ako bi bil ta občni zbor nesklepčen, vršil se bo naslednjo nedeljo z

istim dnevnim redom, ki bo pa sklepčen ob vsakem številu udeležencev. O d b o r.

Občni zbor »Del. podp. društva«. Podpisani javlja členom »Delalskega podp. društva«, da bo redni občni zbor v nedeljo dne 12. maja ob 3. in pol uri popoldne v prostorih »Tržaškega Sokola«, ulica Coroneo št. 15. z navadnim dnevnim redom. Volitev se prične v društvenih prostorih v soboto dne 11. maja ob 6. uri popoldne in bo trajala do 9. ure zvečer. Dne 12. maja pa bo na-da-ljevala volitev od 8. ure zjutraj do poludne v društvenih prostorih in potem na občnem zboru. Udje, ki so zaostali z udnino nad 6 tednov, nimajo pravice voliti. Voli se osebno in treba imeti se sabo društveno knjižico.

Vesti iz ostale Primorske.

× V obrambo spomina pokoj-nega voditelja svetišča na sv. Gori, veleč. g. Andreja Lebara, se je v »Soči« oglašil neki »Laius«, ki se čudi, da ni že cerkvena oblast ukrenila potrebno, da se obvaruje častnega, ki ni več med živimi, pred obrekovanji in lažmi. »Laius« nam tudi očita nekako, da se »Edinost« ni še oglasila. Da mu bo ustrezno, naj navedemo tu glavne odstavke iz njegovega poslanega. Piše namreč med drugim:

»Infamno in nesramno so lagali tisti, k so pisali, da pod vodstvom g. Andreja Le-bana je pešala Sv. Gora, da je bilo vse za-nemarjeno, da je hodilo vse rakovo pot ter da se je tako slabo gospodarilo, da slabše ni bilo mogoče. Lagali so, vedoma so lagali, kakor so dolgi in široki, da se ni našlo na Sv. Gori skoraj nič in da je bilo vse prazno. Našli so vsega obilo: domači pridelek, ži-vino, krzve, vole, konje, lepo kočijo, vso hišno opravo, gozde, njive, vinograde, vse kapitale. Našli so lepo cerkev, lepa pota, po-barvane kapelice itd.; vsega se je našlo obilo, in vendar so vseeno tako podli, da pišejo da se ni dobilo skoraj nič. Že vemo, kaj Vam je manjkalo! Malo tisočakov miloščine in maš; to vse je odnesel pokojni Andrej v škofijo Njegovi Eminenci v roke. S seboj ni nesel ničesar, nego s kardinalovim dovolje-njem en voz drv. Drugo je pustil vse na Sv. Gori. Vse drugo bodo uživali oo. frančiškani, ker on, dober in pošten mož, je šel vsled prisiljenega odhoda od svetišča pred časom pod zemljo!« Laius, resnicoljub.

Vesti iz Kranjske.

* Iz Ilirske Bistrice nam pišejo: Torej vendar enkrat! Tako sem vsliknil, za-čevši veselo vest, da se zopet oživlja prepo-trebna podružnica naše plemenite družbe sv. Cirila in Metoda. Pred kakimi 10 leti se je ustanovila tu ženska podružnica. In kako vspešno je delovala! Ako se ne motim, po-šiljala je največji prispevek na narodni žrtve-nik. Pa kako dolgo? Po kratkih 2 letih je postala il. bistrška podružnica, — zadnja na Kranjskem ter je zaspala konečno — — — Tukajšnji gospi učiteljici Lojzka in Bibi-jana Bizail st. prevzeli težko nalogo v svoje neutrudne roke; oživiti hočeti zopet prepo-trebno podružnico. Ponavljam še jedenkrat, da je to težka naloga, kajti kdor poznamlač-nost tukajšnje inteligence — sosebno v na-rodnem oziru — mi bo gotovo pritrđi. Ve-se lo je videti, kako gospije Bizail, klub temu, da sti tujki, neumorno hoditi od hiše do hiše ter nabirati prispevke za društvo sv. Ci-riila in Metoda. Le njima se bo zahvaliti v prvi vrsti, ako podružnica zopet oživi. V ne-deljo popoldne ob 4. uri bo zborovanje v novem hotelu »Ilirija«. Upati je, da se naše dame zborovanja množtevno udeležo zbo-rovanja tor da vsaka po svoji moči pripo-more za narodno stvar. Naj bi se v podruž-nico vpisale vse! Niti jedna bi ne smela manjkati!

Vrle litjske Slovenke naj Vam bodo v izgled! —

Znano je, da je kupčija, sosebno lesna, v Bistrici dobro razvita. Ko bi le te vražje konkurence ne bilo! Jelovina se še precej dobro prodaja; nekateri se tudi bavijo s klastrovsko robo. Žal, da tudi ta dobi hu-dega konkurenta v Opatiji. Gosp. Brückner napravlja v gozdu »Laprineu« tovarno za rezanje lesa; s tem bo uničeno zopet delo-vanje nekaterih tukajšnjih trgovcev. Nič bolje ni s štacunami, večje konkurence ni gotovo nikjer drugje na kranjskem, nego tu in v Trnovem. Konsumno društvo, ki večinoma pod ceno oddaja blago, je vzrok, da niti tr-govci, niti društvo ničesar ne zaslužijo. Tako

je v Bistrici. Jeden je štaeuno radi grozne konkurence zaprl, drugi bi zopet rad kupčijo oddal, a kdo se bo upal v nevarnost v pro-past? Skrajni čas je, da bi trgovci delovali lepo skupno, složno in kulantno nasproti ljudstvu, bi bilo to njim in ljudstvu v korist.

Vesti iz Štajerske.

— Koliko da »nemško« Celje krvnega davka? Pri letošnjem vojaškem naboru za mesto Celje so potrdili vojakom izmed celjskih domačinov — ednega. Ostali so bili tujei. Nemško Celje je lahko ponosno na svojo krepko germansko pasmo!

— Deklica na vojaškem na-boru. V Eibiswaldu je prišla na vojaški nabor dne 17. t. m. zala deklica v ponosni gornještajski noši. Za klobukom je imela običajen velik »pušlec«, iz nedrij pa ji je molel zmagovito — pozivni listek. V rojstno knjigo so bili namreč namesto imena »Aloj-zija« vpisali »Alojz«. Vendar ni bila — »taubliht«.

Razne vesti.

Zblaznela od — sreče! V Kolosvaru ima veleposestnik Bors hčer, katero so kar oble-tali prosilci. Mirna in tiha devojka je hotela dati roko nekemu nadporočniku, ali oče ni privolil. Deklica se je udala želji očeta in je pretrgala zveze z nadporočnikom. Le-ta je bil na očetovo željo premeščen. Deklica je molčala, smehljala se in — hiral. Ko pa je oče videl, kako mu hči hira radi ne-srečne ljubezni, je izjavil istej, da jej hoče dati njenega ljubljence. Ali ta nenadna sreča jo je pretresla tako, da je padla v nezavest, iz katere se je probudila — blazna. Uboga deklica je znorela od — sreče.

Domače zdravilo. Da se izogne mo-rebitnega nesporazumljenja, dovoljujemo si izrecno povdariti, da je izdelovanje in pro-dajanje inseriranega izdelka bilo dovoljeno odlokom c. kr. namestništva v Pragi od dne 5. maja 1895 št. 61266 in z odlokom c. kr. ministerstva za notranje stvari na Dunaju od dne 10. novembra 1895 št. 17461 ter da odgovarja oglas v polnem obsegu vsem do-seđanjim postavnim določbam in oblastvenim zahtevam.

Brzobjavna poročila.

Požar v Griesheimu.

FRANKOBROD n/M. 26. (B.) Požar v Griesheimski tovarni »Elektron« nadaljuje. Danes ob 3. uri zjutraj se je dogodila nova eksplozija. Drugih ponesrečenj se ni pripe-tilo, ker so zaprte vse ceste, ki vodijo do goreče tovarne. Pozneje so pogodili, da se je bati nove velikanske eksplozije, ker se je ogenj približeval zalogi, v kateri je pol mi-lijona litrov benzine. Ob 10. in pol uri zju-traj je bilo zaukazano, da morajo vsi stano-valei zapustiti Griesheim, ker so od hipa do hipa pričakovali eksplozijo; tudi gasilci, vo-jaki in rešilno osebje so se oddaljili. Večina prebivalcev iz Griesheima se je nastanila v Frankobrodu. Nekateri so prenočili na pla-nem, varovaje one stvari, ki so jih mogli po-brati iz svojih stanovanj.

FRANKOBROD n/M. 26. (B.) Nevar-nost novih eksplozij in velik dim zelo ovi-rata gašenje in rešilno akcijo. Časniki poro-čajo, da je k večjemu 20 do 25 mrtvih. Mnoge početkom pogrešane so pozneje našli. Med ranjeni so tudi: direktor dr. Lang, kemiki dr. Hesse in dr. Schlemann, arhitekt Feldner in inženir Pelcher. Med 15. dosedaj našli mrtveci je tudi kemik dr. Jakobi.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 27. (B.) Lord Kitchener jav-lja iz Pretorije večerajšnjega dne: Različni angleški oddelki javljajo nastopne izgube Bu-rov: 12 Burrov je bilo ubitih, 20 ranjenih, 47 ujetih, 52 se jih je udalo. Pri Komisi-driftu je bilo večeraj ujetih 41 Burrov in je bilo uplenjeno: 1 top maksim, konj, mezeg in voz kakor tudi znatna množina streljiva. Buri so bili obkoljeni ob zori in so se takoj udali.

Velika eksplozija.

CARIGRAD 27. (B.) V neki podruž-nici tovarne za smodnik v Magrikoi se je dogodila eksplozija. 15 vojakov je bilo ubitih in več ranjenih.

Kuga.

CARIGRAD 27. (B.) Mej domačim pre-bivalstvom v Basorah sta se pripetila dva slučaja podobna kugi. Zdravstveni svet je sklican za jutri v posebno sejo.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst

• T R S T •

TOVARNA:
Via Tesa,
vogal
Via Limitanea

ZALOGE:
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s aalože za najmanj jedno leto po 5%, na vadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-corrent po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo de-lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obre-stujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položne na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5. — Trst.

— Kožuhar in izdelovalec kap —

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za ei-vilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Ivan Godina klepar (limar)

Trst — ulica Scussa št. 1. — Trst,

izvršuje vsakovrstna dela za stavbe, za rabo po morju, in pri obrtnijah, tako nove kakor poprave bodisi iz jednostavnega ali dvostranskega pleha, zinka, lamarina, medi bakra, pakfona itd.

Ivršuje kopke in sisaljke po naročbi. Prodaja vsakovrstno posodo za kuhanje itd. Vse po najnižih cenah.

Slovečki profesorji zdra-vilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno

tinkture

lekarnarja Piccoli

v Ljubljani

dvornega založnika

Nj. Svetosti papeža

kot želočec krepčujoče in

tek vzbujajoče, dalje kot

prebavljeno in telesno

odprte pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju.

Razpóšilja se proti povzpetju v skatljicah po 12 in več steklenicic.

Crodaja sn v lekarnah v Trstu, Primorskem, Istr in Dalmaciji po 30 steklenicica.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo) priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obu-vala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštnine prosta.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

Dunajska filijalka
Bankovne vloge na knjižice s 4%.
 Bančni posredovanje, posojila na vred-
 nosti papirja, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
 Rezervni zaklad nad 7.000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plzni, Budejovicah, Pardubicah,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Restaurant
SILBEREGG
 Via Ghega št. 9 A.
 najugodnejša gostilna
 PLZENSKO PIVO SILBEREGG
 po 24 novč. liter.
 Namizna vina in v buteljkah
 zajamčeno pristna
 Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
 Kosila in večerje od 20. novč. više.
Pivo v buteljkah
 iz zaloge
 SILBEREGG (G. E. POHLY).
 Via Zovenzoni št. 2.
 Tam se nahajajo tudi najpristnejša
 vina: opollo, istrsko črno in belo.

Čudovita novost!

1 krasna ura z elegantno verižico, dobro ideoča,
 s 3 letnim jamstvom; 1 imenitna ma-
 gična laterna s 25 dražestnimi po-
 dobami; 1 krasna špila za kravato s si-
 mili briljantom; 1 krasen koljer iz orijental-
 skih biserov, najmodernejši lišp za dame; 1
 garnitura gumbov za manšete in srajce iz
 najfin. duble zlata in patentovano zaporo; 1
 krasen ustnik za smotke; 1 zelo krasna novčarka
 od usnja; 1 krasno žepno ogledalo iz belgijskega
 stekla z etvijem; 1 jako lep žepni nož
 20 predmetov za dopisovanje in še 250 raznih
 predmetov, ki so v kiši reobhodno potrebni.
 Teh 300 krasnih predmetov z uro vred, ki
 sama toliko velja, se vdobe po poštnem po-
 vzetu za samo 1 glđ. 90 novč. za nekaj časa
 pri trdki

H. Hirsch, Krakovo K. 19

Opazka: Kar ne ugaja, denar nazaj.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal
 ul. Torrente. Podružnica Piazza
 Pozzo dell Mare št. 1. Zaloga izgotovljenih oblek
 za moške in dečke in sicer priporočila za binkošne
 praznike in birmo: obleke za moške od glđ. 6.50
 do 24, za dečke od glđ. 4.50 do 12, suknene jope
 v velikem izboru od glđ. 3 do 8, suknene hlače od glđ.
 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik
 izbor površnih sukenj v modernih barvah od glđ. 9
 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od
 glđ. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah
 od glđ. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po naj-
 nižjih cenah. Hlače od moleškina (alodjeva koža) za
 delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v
 Korminu od glđ. 1.30 do 2.
 Lastna posebnost: črtane močne srajce za de-
 lavce glđ. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na
 meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo
 z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom.

ulica S. Francesco št. 2, I. n.
 (Slovanska čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če
 tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%.
 Rentni davek od hranilnih ulog plačuje
 zavezanec sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer
 na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%
 na zastavo po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od
 3—4 popoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12
 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 po-
 poludne.

Postno hranilnični račun 816.004.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, bolečine blažee
 mazilo dobiva se po 80 stot., 1.40 K in
 po 2 K po vseh lekarnah.

Pri vkupovanju tega povsod priljubljenega
 domačega zdravila naj se pazi edino le na
 originalne steklenice v zavrtki z našo var-
 stveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve
 lekarne in le tedaj je gotovo, da se
 sprejme originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi

Elizabetinske ulice 5.

Predobjava.

Častim si javiti slav. občinstvu, da otvorim dne 2. maja

TRGOVINO Z MANUFAKTURNIM BLAGOM

v ulici Barriera vecchia št. 27.
 tam, kjer je bila prodajalnica Salzingerja.

V zalogi bodem imel popolen izbor predmetov za moške in ženske, in sicer:
 volnene snovi, bombažnate snovi, perkale, rigadine, zlate, srebrne
 in brokatne snovij, satin, oksfort, cefir i. t. d.

Perila.

Platenine.

Bombaževina.

Srajce

za moške in ženske, bele in barvane, vseh vrst in izbrane kakovosti. Spodnje
 srajce, spodnje hlače, nogavice, modrci, nadmodrci, manšete, ovratniki, kravate,
 robei, pletenine i. t. d.

Posebno pozornost bom obračal v to, da bode moja trgovina vedno dobro izbrana,
 da si bom nabavljala vse predmete, ki jih bode slavno občinstvo želelo imeti in obljubujem
 take cene, da se mi ne bode bati konkurence. Nadejam se podpore in beležim spoštovanjem

F. DOBAUSCHEK

TRST. — ulica Barriera vecchia 27. — TRST.

NB. Govori se tudi slovensko.

Najboljše

stiskalnice za grozdje

in OLJKE so naše stiskalnice

najnovčnejšega in najboljšega sestava z dvojno
 in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno naj-
 boljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

Najboljše avtomatične paten-
 tovarne trtne brizgalnice
 proti peronosperi

„SYPHONIA“

ki delujejo same od sebe, ne da jih
 bilo treba goniti.

Avtomatična briz-
 galnica.

Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za
 mastiti in obirati grozdje, stroji za su-
 šenje sadja in drugih vegetalnih, živlenskih in

mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.

Slamorenica, ročni mlini za žito v raznih veli-
 kostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co.

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.

Dunaj, II./I. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami
 in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

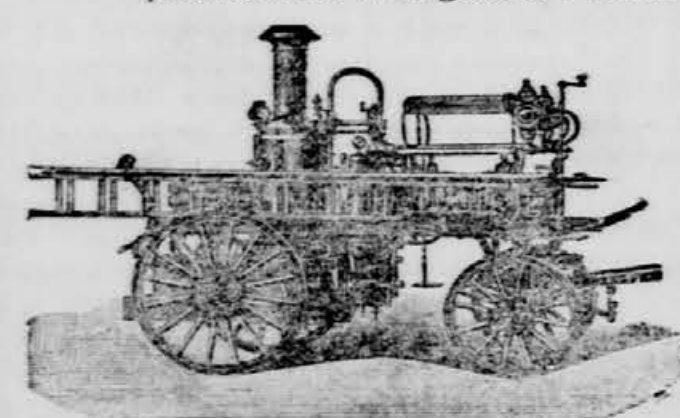
Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov
 in prva moravska mehanična tkalnica trdke

Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga

podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporočila slavnim gasilnim dru-
 stvom in zasebnikom brizgalnice
 vsake vrste, s patentom proti
 zmrzlini in priredbo, da na obe
 strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi za-
 moreta že samo dva človeka de-
 lati; izučba lahka in brez maši-
 nista. Dalje motorne vozove, apa-
 rate za acetilenski plin, brizgalnice
 proti peronosperi „Vermorel“ po
 16 kron. „Avstrija“ po 20 kron
 franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki so-
 lidni, lepi in po ceni. Uzorec in
 ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Vipavsko vino.

Osmica.

Podpisani naznanja, da začne z dnem
 28. t. m. točiti svoje belo in črno
 vino. Kapljica je najboljše kakovosti. Pričakuje mno-
 gobrojnega obiska in se beleži udani: Jakob Škrinjar,
 posestnik na Trsteniku (nad Greto) št. 131.

Proda se dobrega pristnega belega
 vina 8-9 hl. Cena se izve od 12
 2 ure popoldne, v ulici S. Michele
 št. 14. I. nadst. vrata 5.

Postranski zaslužek

Na mesec 200—400 K

zamore vsak zaslužiti (posebno pa pro-
 padli trgovci) s prodajo postavno dovo-
 ljene srečka. Iščejo se od nekega
 avstr. bančnega zavoda solidni in
 zmožni zastopniki. Vkljub visoki provi-
 ziji solidne cene. Ponudbe z napovedbo
 poklica je poslati pod: »K. 5010« na
 Jana Grégra, inseratni kancelar v Prago,
 Jindřišska ulice 19.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
 Borovlje (Ferlach) Koroško

priporočila

svoje najboljše in zanesljive puške vseh zistemov
 in kalibrov. Znamenite in ožstrojne puške za
 šibre, risanice, lovske kratke puške in dvo-
 cevke za cele krogle iz dobrega kovanega mauerjale,
 najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano.
 Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam
 ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje
 vse, izdelavam cevi v stare puške, nova kopita, pre-
 delavam puške za nabijanje od spredaj v take za na-
 bijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu
 zmerni cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brez-
 plačno in franko

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,
 v Gorici

Gospodska ulica hšt. 7., I. nadstr.
 v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega,
 če tudi ni član društva in se obrestu-
 jejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni
 davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na
 menjice po 6% in na vknjižbo po 5 1/2%.

Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol.
 in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj
 in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000
 Poštno-hran. račun št. 837.315.

Preskušeno
 najuspešnejše
 sredstvo
„AGRICOL“
 za
 zatiranje
 in
 uničevanje mr-
 česov in žuželk
 na trtah, sadnih dre-
 vesih, zelenjadi in cve-
 tlicah itd. itd.
 DREVJU NEŠKODLJIV
 Prodaja se iz lastne
tovarne mila
F. FENDERL & Co. v TRSTU
 ul. Limitanea 1. Telefon 430.
 V Gorici: pri g. Frideriku Primas
 Travnik št. 6. (Dvorišče); na Opčinah:
 pri Frideriku Cumar.
 Navod za uporabo „Agricola“ la z mnogimi spri-
 čevali se pošlje na zahtevanje brezplačno.

Zaloga

dvojno rafinovanega romanskega in cesen-
 skega žvepla, angleška modra galica,
 »AGRICOL« za uničevanje mrčesov na trtah,
 drevu in zelenjadi, elastični trakovi za ce-
 pljenje trt in meli za žvepljanje ter gumijeve
 cevi. — Vdobja se po cenah, da se ni bati
 konkurence v miredilnici

Emilijo Cumar pok. Friderika

ulica Belvedere 37, podružnica na Opčinah 212
 Telefon št. 1083.

Velik izbor šip, žebjev, barv, mineral-
 nih voda, esene, čopičev, mila, sveč, olja,
 firnežev, kemičnih izdelkov itd.